

Hogeschool Inholland
College van bestuur
Postbus 95597
2509 CN DEN HAAG

Besluit Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding hbo-bachelor Facility Management van Hogeschool Inholland

Algemene gegevens:

datum	Naam instelling:	Hogeschool Inholland
28 februari 2011	Naam opleiding:	hbo-bachelor Facility Management (240 EC)
onderwerp	Datum aanvraag:	15 december 2010
Besluit	Variant opleiding:	voltijd
accreditatie hbo-bachelor	Locatie opleiding:	Amsterdam/Diemen
Facility Management van	Naam VBI:	Hobéon Certificering B.V. (Hobéon)
Hogeschool Inholland	Datum visitatie:	23 september 2010
(#4709)	Datum VBI-rapport:	15 december 2010
ons kenmerk		
NVAO/20110443/AH		

bijlage

1

Beoordelingskader:

Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs [hbo-bachelor] van de NVAO (Accreditatiekader; Stcrt. 2003, 120). Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.

Samenstelling panel:

- drs. G.J. Stoltenborg (voorzitter): senior adviseur van de Hobéon Groep;
- E. Bakker (werkvelddeskundige): programmamanager bij KPMG en voorheen facilitair manager binnen KPMG en in verschillende hotels;
- L. Laanen (domein- en werkvelddeskundige), directeur van het International Facility Management Expert Centre (IFMEC), een organisatieadviesbureau en opleidingscentrum op het gebied van facility management;
- L. van Steijn, student Facility Management aan de Haagse Hogeschool;
- M. Bijkerk, (secretaris), auditor Hobéon.

pagina 2 van 7 **Bevindingen:**

Doelstellingen opleiding

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding maakt gebruik van het landelijke opleidingsprofiel, opgesteld door het Landelijk Overleg Opleidingen Facilitaire Dienstverlening (LOOFD). Daarbinnen heeft de opleiding eigen keuzes gemaakt bv. door de opleiding binnen het domein Leisure onder te brengen. Ook door extra aandacht voor internationalisering en het opnemen van een onderzoeksleerlijn kan de opleiding zich onderscheiden van FM-opleidingen aan andere hogescholen. De opleiding heeft een relatie gelegd tussen de Dublin-descriptoren, de hbo-kernkwalificaties en de eindkwalificaties van de opleiding. Een aantal voorbeelden hiervan staan in het rapport beschreven. De Dublin-descriptoren zijn naar het oordeel van het panel op een zinvolle wijze naar opleidingsspecifieke competenties vertaald, rekening houdend met het landelijke beroepsprofiel van het domein.

Het panel is van mening dat de opleiding op een goede wijze samenwerkt met het werkveld en goed gebruik maakt van de daar aanwezige expertise. Zo heeft de opleiding naar aanleiding van de feedback van de Beroepenveldcommissie het onlangs geactualiseerde opleidingsprofiel aangescherpt op de punten visie, missie en internationalisering.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat de opleiding zich bewust is van het (internationale) werkveld van de studenten. Het heeft de eindkwalificaties van de opleiding bestudeerd en is van mening dat de opleiding hiermee aansluit bij de eisen die vakgenoten en beroepspraktijk stellen aan een opleiding in dit domein.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding gebruikt relevante vakliteratuur en materiaal dat is ontleend aan de beroepspraktijk. Het panel heeft kunnen vaststellen dat er binnen de opleiding sprake is van interactie met de beroepspraktijk en dat de opleiding regelmatig de actualiteit van de opleiding tegen het licht houdt. Als speerpunten heeft de opleiding onderzoek en internationalisering. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding, hoewel er nog het één en ander moet gebeuren om internationalisering een volwaardige plek te geven binnen het programma, de opleiding een eind op weg is om van internationalisering daadwerkelijk een volwaardig punt binnen de opleiding te maken. Het panel is van mening dat de onderzoeksleerlijn binnen het programma goed vormgegeven is.

De opleiding toont in een matrix aan op welke wijze er binnen de opdrachten en taken aan de verschillende competenties gewerkt wordt. Het panel heeft deze matrix in combinatie met de studentenproducten bestudeerd en meent dat door middel van de verschillende projecten op een juiste wijze gewerkt wordt aan het bereiken van de eindkwalificaties. Het panel heeft in het programma de aanwezigheid van zowel horizontale als verticale samenhang vastgesteld. Het is verder van mening dat er een goede samenhang gecreëerd wordt tussen het binnen- en buitenschoolse programma (in het bijzonder de verschillende

pagina 3 van 7 stages). Studenten beoordelen de samenhang binnen het onderwijsprogramma met een 3,4 op een schaal van 1 tot 5.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding de studielast zo veel mogelijk spreidt over het jaar. Het is op basis van de gesprekken met de studenten gedurende de audit van mening dat de het programma studeerbaar is en dat de studielast van de opleiding voldoende is. Het aantal contacturen dat de opleiding verzorgt, is voldoende: in het eerste jaar zijn er 20 contacturen per week en in het tweede jaar 14. Contactmomenten worden op maximaal vier dagen per week ingeroosterd. Studenten besteden voldoende tijd aan hun studie, zo bleek tijdens de audit. Het overgrote deel van de studenten besteedt tussen de 25 en 40 uur per week aan de studie.

De instelling heeft goed zicht op (de diversiteit van) de instroom en neemt maatregelen om hier op te sturen. De opleiding heeft te maken met een grote diversiteit aan instroom met betrekking tot opleidingsniveau en etnische achtergrond. Door middel van cursussen kunnen deficiënties, die hierdoor mogelijk ontstaan (bv. vanwege achterblijvende mondelinge en schriftelijke taalvaardigheidseisen, weggewerkt worden.

Het programma van de opleiding heeft een omvang van 240 EC en voldoet daarmee aan de formele eisen voor een bacheloropleiding in het hbo.

Het panel is van mening dat het didactisch concept van de opleiding helder is beschreven en de thematische opzet van het opleidingsprogramma past bij de opleiding en goed is weergegeven. Het is van mening dat de theorie ondersteunend werkt bij de projectopdrachten. Door het projectmatige werken is de student in staat om te werken aan zijn competentieontwikkeling.

Het panel is van mening dat de opleiding een grote variëteit aan toetsvormen hanteert zoals projecttoetsing, casustoets, kennis- en inzichttoets, POP-toets en (stage)portfolio-assessment, en dat deze passen bij de werkvormen. Beoordeling, toetsing en examens zijn adequaat vormgegeven. Docenten van het kernteam ontwikkelen gezamenlijk de projecttoetsen en de minortoetsen; zij actualiseren jaarlijks de stage- en afstudeerhandleiding. Voor alle tentamens is het vierogen-principe van toepassing.

Op grond van door NVAO opgevraagde aanvullende informatie is het volgende gebleken. Gedurende het bezoek van het panel aan de opleiding lag een selectie van kennis/inzichttoetsen, projectverslagen en portfolio's ter inzage. Het betrof een representatieve selectie van toetsen uit verschillende jaren en van verschillende vakken. De beoordelingen van de toetsen waren bijgevoegd, waarmee de opleiding inzichtelijk maakte waar de grens tussen voldoende en onvoldoende ligt. De panelleden hebben de toetsen bestudeerd en zijn op grond daarvan dat het oordeel gekomen dat deze passend waren bij de fase van de opleiding, uiteindelijk leidend tot hbo-niveau.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende.

Inzet van personeel

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Bestudering van de cv's toont aan dat bijna de helft van de docenten recent werkervaring in het relevante werkveld heeft. Hiermee zijn de docenten in staat om de verbinding tussen de opleiding en het werkveld te leggen. Bijna 90% van de docenten heeft voorafgaand aan zijn werk bij de opleiding in het relevante werkveld gewerkt. De docenten onderhouden door

pagina 4 van 7 middel van bezoeken aan stageplaatsen en het begeleiden van het afstuderen van studenten regelmatig contact met het werkveld.

Het panel is van mening dat de opleiding met een docent-studentratio van 1:30 voldoende personeel inzet om het onderwijs te verzorgen.

Het panel heeft vastgesteld dat de docenten de juiste achtergrond en het juiste opleidingsniveau hebben om de opleiding te verzorgen. Het heeft de cv's van de docenten bestudeerd en is van mening dat de verschillende aandachtsgebieden van de opleiding afgedekt zijn met de aanwezige kennis. Het merendeel van de docenten heeft werkervaring in het betreffende werkveld. Alle docenten hebben recent een training onderzoeksvaardigheden gevolgd (om de studenten bij hun onderzoekopdrachten te kunnen begeleiden) en hebben of een onderwijsbevoegdheid of een didactische aantekening voor hbo-docenten. Van de docenten beschikt 44 % over een afgeronde universitaire opleiding, zo blijkt uit aanvullend bij Hobéon opgevraagde informatie.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding is gevestigd in een gebouw uit de jaren '80. Het panel heeft tijdens de rondleiding kunnen vaststellen dat de leslokalen voldoen aan de eisen. De opleiding heeft voldoende ICT-faciliteiten en de bibliotheek is voorzien van de relevante literatuur. Studenten gaven tijdens de audit aan tevreden te zijn over het gebouw (met uitzondering van de soms gebrekkige klimaatbeheersing), de beschikbare computers, en de bibliotheek. Het panel is van mening dat de huisvesting en materiële voorzieningen voldoende zijn. Het panel beoordeelt ook de studiebegeleiding als voldoende. De opleiding kent een grote variëteit aan begeleidingsvormen, waaronder extra begeleiding voor langstudeerders. Maar wat tenminste zo belangrijk is: door de kleinschaligheid van de opleiding voelen de studenten zich geborgen en is er sprake van korte lijnen en informele communicatie. Dat waardeerden de studenten. Het panel heeft geconcludeerd dat de opleiding een uitgebreide informatievoorziening voor de studenten heeft.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel is van mening dat de opleiding een uitgebreide systematiek van meetinstrumenten gebruikt om op de hoogte te blijven van de kwaliteit van de opleiding. De opleiding hanteert een vast schema van evaluaties. De opleiding maakt hierbij gebruik van diverse groepen stakeholders. De basis voor het evaluatiesysteem vormt de zesjarige kwaliteits-

pagina 5 van 7 cyclus van de opleiding die is geënt op het kwaliteitsbeleid van de School of Economics en dat van de Hogeschool Inholland als geheel.

Het panel heeft de verschillende verbetermaatregelen bestudeerd en is van mening dat de opleiding de uitkomsten van evaluaties op een adequate wijze vertaalt naar programma-inhoudelijke verbeterplannen. Het panel is van mening dat de opleiding met de evaluaties en veelal direct daarop volgende verbeteracties de vinger goed aan de pols houdt.

Studenten gaven tijdens de audit aan dat zij door de opleiding in voldoende mate op de hoogte gehouden worden over de verbeteringen die de opleiding doorvoert.

Het panel is van mening dat de opleiding de stakeholders in voldoende mate bij de interne kwaliteitszorg betreft en de diverse groepen als serieuze gesprekspartners ziet bij het verbeteren van de kwaliteit van de opleiding. Studenten worden vooral betrokken via onderwijsvaluaties, opleidingscommissie en studentenpanel. Het panel stelt op grond van de verbeterplannen vast dat docenten daar daadwerkelijk bij worden betrokken. Een keer in de twee jaar voert de opleiding een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit. Tevens heeft de opleiding een goed functionerende Beroepenveldcommissie, waarmee regelmatig overleg gevoerd wordt. Alumni worden tot nu toe alleen op individuele basis betrokken.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Resultaten

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel heeft voorafgaand en tijdens de audit diverse afstudeerwerkstukken van de afgelopen jaren bekeken. De beoordeling van deze stukken varieerde tussen een 6 en een 9, waardoor het panel goed inzicht heeft gekregen in de variëteit van de werkstukken. Het panel is van mening dat de afstudeerwerkstukken voldoen aan het niveau dat van een hbo-bacheloropleiding Facility Management verwacht mag worden. Ook heeft het panel de afstudeerprocedure en de wijze van beoordeling bestudeerd en het is van mening dat de opleiding hiermee zorgvuldig omgaat.

De opleiding voldoet aan de vastgestelde, hogeschoolbrede streefcijfers (zoals: 70% behaalt de propedeuse binnen twee jaar en minimaal 50% van de studenten behaalt het bachelordiploma binnen vier jaar) en neemt aantoonbaar maatregelen om tussentijdse uitstroom te verkleinen.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'resultaten' als voldoende.

pagina 6 van 7 **Besluit:**

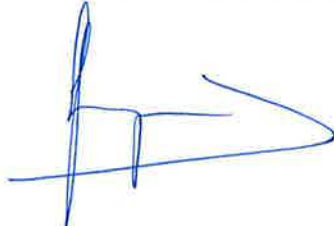
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Inholland te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 8 februari 2011 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid heeft het college van bestuur geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit dat accreditatie wordt verleend aan de hbo-bachelor Facility Management (240 EC; variant: voltijd; locatie: Amsterdam/Diemen) van Hogeschool Inholland.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012 en is van kracht tot en met 31 december 2017.

Den Haag, 28 februari 2011

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Guido Langouche
vicevoorzitter

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

pagina 7 van 7 **Bijlage: Overzicht van beoordelingen door het panel**

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI
		<i>voltijd</i>
1. Doelstellingen	1.1 domeinspecifieke eisen	G
	1.2 niveau bachelor	G
	1.3 oriëntatie hbo	G
Beoordeling onderwerp		V
2. Programma	2.1 eisen hbo	G
	2.2 relatie doelstellingen – programma	G
	2.3 samenhang programma	G
	2.4 studielast	V
	2.5 instroom	G
	2.6 duur	voldaan
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	G
	2.8 beoordeling en toetsing	G
	Beoordeling onderwerp	
3. Inzet personeel	3.1 eisen hbo	V
	3.2 kwantiteit personeel	V
	3.3 kwaliteit personeel	G
Beoordeling onderwerp		V
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	V
	4.2 studiebegeleiding	G
Beoordeling onderwerp		V
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	G
	5.2 maatregelen tot verbetering	G
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V
Beoordeling onderwerp		V
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V
	6.2 onderwijsrendement	V
Beoordeling onderwerp		V
Eindoordeel		Positief

De facetten krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E), met uitzondering van het facet "Duur" (2.6), waarvoor geldt: "voldaan" of "niet voldaan". De onderwerpen krijgen het oordeel voldoende of onvoldoende